7/589

-3-

148

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

SAYI : B.07.0.APK.0.01.11/ 1625
KONU : Yazılı Soru Önergesi

ANKARA
03 KASIM 1999

T.B.M.M BAŞKANLIĞI

Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İLGİ: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığının 18.10.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00-02-7/589-1971-5383 sayılı yazısı.

İlgide belirtilen Bursa Milletvekili Sayın Ertuğrul YALÇINBAYIR'ın 7/589-1971 esas no.lu yazılı soru önergesinde yeralan yedinci beş yıllık kalkınma planı uygulamaları ile sekizinci beş yıllık kalkınma planı çalışmaları konularındaki sorulara ilişkin cevabımız aşağıda belirtilmektedir

1. Yedinci beş yıllık kalkınma planında "vergi ile ilgili hukuki ve kurumsal düzenlemeler" başlığında yer alan "yapılacak düzenlemeler" ile ilgili olarak hedeflenen amaçlardan önemli bir kısmı gerçekleştirilmiştir.

Yedinci beş yıllık planda esas itibariyle ücretlilerin vergi yükünün düşürülmesi ve vergisel düzenlemelerle ekonominin rekabet gücünün artırılması öngörülmüş olup, yapılan çalışmalar sonucunda 4369 sayılı Kanunun 50. nci maddesiyle Gelir Vergisi Kanununu 103. ncü maddesinde yer alan vergi dilimleri 7'den 6'ya, ilk gelir dilimine uygulanan oran %25'den % 15'e, en üst gelir dilimine uygulanan oran ise % 55'den % 40'a indirilmiştir.

Ayrıca, buna paralel olarak 4444 sayılı Kanun ile kurumlar vergisi mükelleflerinin tabi tutulduğu geçici vergi oranı % 25'den % 20'ye indirilmiş ve vergi hesaplama dönemi de 6 aya yükseltilerek işletmeler üzerindeki vergi yükü azaltılmaya çalışılmıştır.

Planda, kayıt dışı ekonominin önlenmesi ve ekonomik faaliyetlerin izlenebilmesi amacıyla herkese bir vergi numarası verilmesi öngörülmüştür. Bu konuyla ilgili olarak, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 8 inci maddesinde 4108 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, Türkiye Cumhuriyeti tabiyetinde bulunan her gerçek kişi ile tüzel kişilere bir vergi numarası verilmesi çalışmaları başlatılmış olup bu kapsamda;

-Mevcut ve yeni kurulacak sermaye şirketlerinin ortakları, yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile genel müdürlerince vergi numarası alınması,

- Motorlu taşıt olan ve satan gerçek ve tüzel kişilerce vergi numarası alınması,

- Gayrimenkul satın alanların, satanların ve lehine ipotek tesis edilenler (alacaklı) ile bina inşa ettirip tapuya tescil ettirenlerin vergi numarası alması,

sağlanmıştır.

Bu amaçla, oluşturulan Türkiye Merkezi Sicil Kütüğünden üretilen vergi kimlik numarası sayısı 25 Ekim 1999 tarihi itibariyle 12.433.780 olmuştur.

Öte yandan vergi kanunlarındaki istisna ve muafiyetlerin gözden geçirilmesi, vergi denetimlerinde etkinliğin sağlanması, götürü vergilemenin daraltılması ve hayat standardı uygulamasına son verilmesine yönelik amaçların hemen hemen tamamı gerçekleştirilmiştir.

Vergi denetiminde koordinasyonun ve etkinliğin sağlanmasına yönelik olarak 178 ve 190 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararnamelerde 22.7.1999 tarih ve 4369 sayılı kanunla yapılan değişiklikler sonucu Gelirler Bölge Müdürlüklerinin kurulması sağlanmıştır.

Ayrıca, vergi kanunlarında yer alan istisna ve muafiyetlerin azaltılması yönünde yapılan düzenlemeler kapsamında gelir ve kurumlar vergisi kanunlarında yer alan istisna ve muafiyetler, yatırım indirimi dışında önemli ölçüde daraltılmış, matrahın tespitinde dikkate alınabilecek bağış ve indirimlere de sınırlama getirilmiştir. Aynı zamanda Kurumlar Vergisi Kanununun mükerrer 8 inci maddesinde yer alan Finansman Fonu uygulamadan kaldırılmıştır.

Ayrıca sürekli kayıtdışılığı yol açan "götürü usulde vergileme" sistemi terk edilerek 4369 sayılı Kanunun 31 inci maddesiyle, kayıt düzeni içinde faaliyeti esas alan "basit usulde vergileme" yöntemine geçilmiştir. Aynı şekilde eleştiri konusu olan ve 7. Beş Yıllık Kalkınma Planında tedricen kaldırılması öngörülen Hayat Standardı Esası da 4369 sayılı Kanunun 31 inci maddesiyle 1.1.1999 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında öngörülen hedeflerden henüz gerçekleşmemiş olan Özel Tüketim Vergisi ve Avrupa Birliği vergi politikasına uyum konusundaki çalışmalar tamamlanmış olup, Özel Tüketim Vergisi Tasarısı Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilmiştir.

2. Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında yer alan "Dışa Açılma ve Dünyaya Entegrasyon (Avrupa Birliğine Uyum) Projesi" kapsamında yapılması öngörülen hukuki ve kurumsal düzenlemelerle ilgili olarak topluluk ihale mevzuatına uyum sağlamak üzere 2886 sayılı Devlet İhale Kanununda değişiklik çalışmaları Bakanlığımız ile Bayındırlık ve

İskan Bakanlığı elemanlarından oluşan Komisyon tarafından sürdürülmekte olup, 1999 yılı sonuna kadar sonuçlandırılması amaçlanmaktadır.

3. Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında yer alan "Sosyal Güvenlik Reformu Projesi" çerçevesinde;

a) Çalışırken işsiz kalanların gelir kayıplarını belirli bir süre ve ölçüde karşılayan sigorta sistemi oluşturulmuştur.

b) Sosyal güvenlik sistemimizin aktüeryal dengelerini korumak amacıyla, 25 yıl hizmet koşulu ile, emeklilik yaşı kadın iştirakçilerde 58, erkek iştirakçilerde 60 yaşına yükseltilmiştir.

c) Emekli personelin mağduriyetini önlemek, enflasyona karşı korunmalarını sağlamak için, emekli aylıklarının DİE tarafından açıklanan TÜFE değişim oranına göre belirlenmesi esası getirilmiştir.

d) Tüm Sosyal Güvenlik Kurumlarının tek çatı altında toplanması çalışmaları devam etmektedir.

e) Emeklilik ve sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi amacıyla emeklilik ve sağlık sigortalarının birbirinden ayrılması planlanmaktadır.

4. Yedinci Beş Yıllık (1996-2000) Kalkınma Planındaki "Kamu Hizmetlerinde Etkinliğin Artırılması Projesi ve Kamu Kesimindeki Ücret Adaletinin Sağlanması Projesi" çerçevesinde;

a) "Personel Rejimi" konu başlığı altında belirtilen kamu personel rejimi reformunun gerçekleştirilmesi ve kamuda ücret adaletinin sağlanmasına yönelik olarak; memurlar ve diğer kamu görevlilerinin ücret rejiminin tek ve ortak bir kanunla düzenlenmesi, ücret ile ek ödemeler, sosyal hak ve yardımlar arasında adaletsizliğin giderilerek kurumsal ve sektörel dengenin oluşturulması ve eşit işe eşit ücret ilkesinin uygulanması ile ilgili olarak hazırlanmış olan kanun tasarısı taslağı üzerindeki çalışmalara halen devam edilmektedir.

Yıllık programlarda yer alan, ortak görev unvanlı kadrolara ilk defa personel alımında merkezi sınavın yapılması hedefi memurlar ve işçiler açısından gerçekleştirilmiştir. Böylece, kamu kurum ve kuruluşlarında nitelikli personel istihdamının ve personel alımında ortaya çıkan olumsuzlukların giderilmesi sağlanmıştır.

b) Anayasanın 128 inci maddesi çerçevesinde Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında yer alan, "Personel Rejimi" konu başlığı altında üst kademe yöneticilerinin yetiştirilme usul ve esaslarının düzenlenmesi ve böylece

yönetici sınıfında yer alacak Devlet memurlarının eğitimden geçirilerek yönetici formasyonu kazandırılmaları hedefi ise henüz gerçekleştirilememiştir.

Diğer taraftan, söz konusu hedeflerle ilgili olarak, Devlet memurlarının müdür ve daha alt görevlere yükselmelerine ilişkin usul ve esaslar genel bir yönetmelik çıkarılarak tespit edilmiş olup, anılan personelin eğitime tabi tutularak üst görevlere atanması sağlanmıştır.

c) "Teşkilatlanma" konu başlığı altında Devletin teşkilat yapısının küçültülerek, fonksiyonel hale getirilmesi ve kamu kurum ve kuruluşlarının üstlendikleri görevlerle uyumlu bir teşkilat yapısına kavuşturulmasını sağlamak üzere yapılması gereken düzenlemelerle ilgili olarak; görev tanımlarının oluşturulması ve iş analizlerine dayalı norm kadroların tespitine yönelik olarak mevcut durumun belirlenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla 5.5.1998 tarih ve 1998/16 sayılı Başbakanlık Genelgesi uyarınca oluşturulan komisyonun çalışmaları sonucunda;

- Kamu kurum ve kuruluşlarının, kuruluş amacına göre mevcut teşkilat yapısının örgüt analizine tabi tutularak en etkin ve verimli organizasyon yapısına kavuşturulması,
- Kurumların halihazırda yürüttükleri görevlerle ilgili iş analizi yapılması ve bunun sonucunda görev tanımlarının yapılarak ve bu görevlerde çalışacak personelin niteliklerinin tespit edilmesi,
- İş ölçümü yöntemlerinden yararlanılarak kuruluşlara teşkilat kanunları ile verilen görevleri ifade ederken gerekli olan norm kadro sayısının tespit edilmesi,

ana ilkeler olarak belirlenmiştir. Bu ilkelerin gerçekleştirilebilmesini sağlayacak usul ve esasların Bakanlar Kurulu kararı olarak yayınlanması konusunda da mutabakat sağlanmıştır.

Söz konusu kararın yayınlanmasını müteakip, kamu kurum ve kuruluşlarının hem mevcut teşkilat yapıları örgüt analizine tabi tutularak yeniden oluşturulacak hem de norm kadro sayıları tespit edilmiş olacaktır. Bu çalışmaların 2001 yılı sonuna kadar da devam etmesi öngörülmüştür.

5. Yedinci Beş Yıllık (1996-2000) Kalkınma Planındaki "İstihdam ve İşgücü Piyasasında Etkinliğin Artırılması Projesi" çerçevesinde;

a) "Yurtdışı Teşkilatı Bulunan Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yeni Örgütlenme ve Kadro Gereksinimi" konusunda, 4316 sayılı 1998 Mali Yılı Bütçe Kanununun "Yurtdışı Teşkilatlarının Yeniden Düzenlenmesi" başlıklı 64 üncü maddesi

152

çerçevesinde Dışişleri Bakanlığı ile birlikte yürütülen çalışmalar sonucunda; yurt dışı biriminin bulunduğu ülke ile olan siyasi, ekonomik, mali ve kültürel ilişkilerimiz, Türk vatandaşı, işçi, öğrenci-öğretmen, din görevlisi sayıları ile diğer veriler de dikkate alınarak kuruluşların yurtdışında hangi ülkelerde birimlerinin bulunması gerektiği ve bu birimlerde istihdam edilecek kadrolu ve sözleşmeli personel sayıları tespit edilmiş bulunmaktadır.

Ayrıca, değişen siyasi, ekonomik ve mali ilişkilerimiz dikkate alınarak gereksinim duyulan ülkelerde kurulması gereken yeni yurtdışı birimlerinin değerlendirilmesi ve bu birimlerin ihtiyacı olan kadro ve sözleşmeli personel sayılarının tespit edilmesi ile ilgili işlemler mevcut mevzuat ve bu Proje'de yer alan hedefler çerçevesinde sürdürülecektir.

b) "Kamu İstihdamının Yeniden düzenlenmesi" konu başlığı altında, kamu kesimindeki istihdam karmaşasının ve buna bağlı ücret ve benzeri haklarındaki karmaşanın sona erdirilmesine ilişkin hukuki ve kurumsal düzenleme ile ilgili olarak; memurlar ve diğer kamu görevlileri arasındaki istihdam ve ücret karmaşasının çözümlenmesine yönelik olarak hazırlanan Kanun tasarısı taslağı üzerindeki çalışmalara halen devam edilmektedir.

Bu nedenle, yukarıda belirtilen hedeflere Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında da yer verilmesi hususu gerekli bulunmaktadır.

6. Ayrıca;

a) Toprak Kanununun çıkarılması konusunda; Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünce gönderilen "Toprak Koruma Kanunu Tasarısı Taslağı" ile ilgili çalışmalar devam etmektedir.

b) Bakanlığımızın "Sorumlu Kuruluş" olarak gösterildiği "Kat Mülkiyeti Kanununun site yönetimini de içine alacak şekilde yeniden düzenlenmesi" hususu, 7 inci 5 Yıllık Kalkınma Planının Adalet Hizmetleri Bölümünde ve Adalet Reformu kapsamında yer almaktadır. Bu konudaki yasal yetki ise 26.09.1984 tarih ve 3045 sayılı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne verilmiştir.

c) Bakanlığımızın koordinasyon ve işbirliği bakımından ilgili kuruluş olarak gösterildiği "Mahalli idarelerin yetki, görev, sorumluluk ve kaynak paylaşımı esaslarını belirleyen çerçeve Kanun tasarısı"nın hazırlanmasına katkıda bulunulmuştur.

Önceki Yasama Döneminde Türkiye Büyük Millet Meclisi Komisyonlarında görüşülen tasarı kadük olduğundan İçişleri Bakanlığınca tasarının yeniden sevk edilmesi konusunda çalışmalar sürdürülmektedir.

d) İlgili Bakanlık olarak çalışmalarına katıldığımız "Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Kanun Tasarısı" Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulmuştur.

e) Bakanlığımızın koordinasyon ve işbirliği bakımından ilgili kuruluş olarak gösterildiği Maden Kanunu tasarısı ile ilgili Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığında yapılan çalışmalara iştirak edilmiştir.

Bilgilerini arz ederim.

Sümer ORAL
Maliye Bakanı